

PROGRAM SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO W ZAKRESIE ORGANIZACJA POMOCY SPOŁECZNEJ

MODUŁ nr 1

Współczesne kierunki rozwoju polityki społecznej w ujęciu globalnym, europejskim i lokalnym – 20 godzin

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Auleytner J., (2011), Polityka społeczna w Polsce i świecie, Warszawa 2011
2. Auleytner J. Głabicka K. (red.) Polityka społeczna pomiędzy opiekuńczością a pomocniczością, Warszawa 2000
3. Kowalak T., Polityka społeczna. Wybrane zagadnienia. Białystok 2002
4. Błaszczak E., Gilejko L., Aktywność obywatelska na poziomie lokalnym. Formy i uwarunkowania, Pułtusk 2012
5. Frąckiewicz-Wronka A. (red.), Zarządzanie publiczne w lokalnej polityce społecznej, wyd. Wyższa Szkoła Pedagogiczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie, Warszawa 2007
6. Firlit-Fesnak G., Szyłko-Skoczny M., (red.), Polityka społeczna. Warszawa 2008.
7. Frąckiewicz-Wronka A. (red.), Samorządowa polityka społeczna. Warszawa 2002.
8. Gabryszak R., Magierek D., Wprowadzenie do polityki społecznej, Warszawa 2002
9. Grewiński M., Wieloaspektowa polityka społeczna, Warszawa 2009
10. Grewiński, M. Arkadiusz Karwacki, (red.), Strategie w polityce społecznej, Warszawa 2010
11. Grzybowski A., Polityka społeczna samorządu terytorialnego. Poradnik praktyczny. Warszawa 2002.
12. Miluska J. (red.), wartości w świecie polityki, Poznań 2012
13. Moroń D., Zamorska K., (red.), Samorządowa polityka społeczna. Wrocław 2010

Czasopisma:

miesięcznik Polityka społeczna,
dwumiesięcznik Praca socjalna

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Dolnicki B., Samorząd terytorialny. Warszawa 2009
2. Dziewięcka-Bokun L., Zamorska K., Polityka społeczna. Teksty źródłowe. Wrocław 2008.
3. Trafiałek E, Polityka społeczna dla pedagogów i służb społecznych, Tarnobrzeg 2007
4. Markowski G, Schimanek T, red, Organizacje pozarządowe i władza publiczna, ISP, Warszawa 2008
5. Masik G., Wpływ polityki lokalnej na warunki i jakość życia, Warszawa 2010
6. Orczyk J., Polityka społeczna. Uwarunkowania i cele. Poznań 2007.
7. Rączaszek A., Koczur W. (red.), Polityka społeczna w procesie integracji europejskiej. Przegląd problemów, Warszawa 2009
8. Szafran J., Implementacja unijnej polityki regionalnej w Polsce, Lublin 2010
9. Pawlas-Czyż S, Praca socjalna wobec nowych obszarów wykluczenia społecznego, 2008

MODUŁ nr 2

Elementy organizacji i zarządzania w pomocy społecznej - 90 godzin

LITERATURA PODSTAWOWA

1. J. Szczepkowski. Praca socjalna – podejście skoncentrowane na rozwiązaniach. Wyd. Edukacyjne AKAPIT Toruń 2010
2. Z. Tarkowski. Zarządzanie i organizacja pomocy społecznej. Wyd. Fundacji Orator. Lublin 2000
3. E. Masłyk-Musiał. Strategiczne zarządzanie zasobami ludzkimi. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej. Warszawa 2011
4. J. Staręga-Piasek, A. Hryniewicka. O potrzebie ewaluacji w pomocy społecznej. IRSS Warszawa 2008
5. P. Kotler. Marketing. Warszawa 2002
6. M. Bennewicz. Coaching i monitoring w praktyce. Wyd. G+J 2011

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. J. Krzyszkowski. Nowe zarządzanie (menadżerskie lub partycypacyjne) instytucjami pomocy społecznej. Systemy zarządzania jakością ISO w instytucjach pomocy społecznej – case studium
<http://www.wrzos.org.pl/projekt1.18/download/ekspertyza%20Jerzy%20Krzyszowski.pdf>
2. H. Król, A. Ludwicyński. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Tworzenie kapitału ludzkiego organizacji. PWN 2008

3. S. Musiał, M. Twardowska (opracowanie badań) Pracownik socjalny- profesjonalne rzecz osób wykluczonych.
http://www.efs.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/baza_projektow_badawczych_efs/Documents/publikacja_profesjonalny_p
4. E. Persloe. Coaching i mentoring. Wydawnictwo Petit 2006
5. E. Persloe. Trener i mentor. Udział coachingu i mentoringu w doskonaleniu. Oficyna Ekonomiczna. Warszawa 2002
6. M. Rymśa (red.) Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną, a urzędem.
7. <http://isp.org.pl/uploads/pdf/52183713.pdf>

MODUŁ nr 3

Elementy etyki– 10 godzin

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Dominiak T. „Etyka pracownika socjalnego w działaniu: ethos i profesjonalizm” w Praca Socjalna 2005 nr 1
2. Grzybek G. „Etyczne podstawy pracy socjalnej” Bielsko-Biała 2007
3. Kanios A., Czechowska-Bieluga M., Adamowska L. „Nowe przestrzenie działania w pracy socjalnej w wymiarze etyczno-prakseologicznym” Kraków 2010
4. Kodeks Etyczny Pracownika Socjalnego Polskiego Towarzystwa Pracowników Socjalnych
5. Kędzior J., Ładyżyński A (red.) „Współczesne wyzwania pracy socjalnej” Toruń 2006
6. Olech A. „Etos zawodowy pracowników socjalnych: wartości, normy, dylematy etyczne” Katowice 2006
7. Zięba- Załucka H. „Godność człowieka i jej ochrona wobec działań administracji publicznej” w „Jednostka wobec działań administracji publicznej” Rzeszów 2011

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Dubois B., Krosgrund Miley K. „Praca socjalna, zawód, który dodaje skrzydeł” Katowice 1999
2. Galarowicz J. „Nowy elementarz etyczny” Kraków 2011
3. Granat W. „Godność człowieka i jej współczesne uzasadnienia”
4. Konstytucja RP Preambuła, art.30 rozdz.II
5. Trawkowska D. „Portret współczesnego pracownika socjalnego” Katowice 2006

MODUŁ nr 4

Zadania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej gminy, powiatu i województwa – liczba godzin 20

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Ustawa o pomocy społecznej
2. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
3. Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie
4. Brągiel J., Sikora P., *Praca socjalna – wielość perspektyw, Rodzina – Multikulturowość – Edukacja*, Opole 2004.
5. Pawlas-Czyż S., Praca socjalna wobec współczesnych problemów społecznych, Toruń 2007
6. Auleytner J. (red), *Polityka społeczna. Stan i perspektywy*, Warszawa 1994
7. Izdebski H., *Fundacje i stowarzyszenia*, Warszawa 1995
8. Barbier J.-M., *Działanie w kształceniu i pracy socjalnej*, BPS, Katowice.
9. Hawkins J. D., Nederhood B., *Podręcznik ewaluacji programów profilaktycznych*, Warszawa – Olsztyn 1994.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Kidyba A., *Fundacje i stowarzyszenia. Zagadnienia podstawowe*, Warszawa 1995.
2. Załuska M., Toczyński W., Leś E., Boczoń J. (red), *Organizacje pozarządowe w społeczeństwie obywatelskim*, Warszawa 1996
3. Wojtasik B., *Warsztat doradcy zawodu. Aspekty psychologiczno-pedagogiczne*, Warszawa 1997.

MODUŁ nr 5

Ewaluacja działań, metody i techniki badań wykorzystywanych w pomocy społecznej – 20 godzin

LITERATURA PODSTAWOWA

- 1 Red. Joanna Starega-Piasek, Agnieszka Hryniewicka, O potrzebie ewaluacji pomocy społecznej, *Instytut Rozwoju Służb Społecznych*, Warszawa 2008,
2. K. Ornacka, *Ewaluacja. Między naukami społecznymi i pracą socjalną*, Zeszyty Pracy Socjalnej, z. 8, UJ IS, Kraków 2003.
3. E. Babbie, *Badania społeczne w praktyce*, przekł. W. Betkiewicz i in., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.
4. [w:] A. Haber (red.), *Ewaluacja ex-post. Teoria i praktyka badawcza*, PARP, Warszawa 2007.

5. A. Haber, *Proces ewaluacji ex-post – konceptualizacja, operacjonalizacja, realizacja badania ewaluacyjnego*, L. Słoma, *Metody i techniki badań socjologicznych. Wybrane zagadnienia*, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn 2002.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. L. Korporowicz, *Społeczne wyzwania ewaluacji*, „Remedium”, 2000, nr 10 (92), s. 6-8; L. Korporowicz, *Ewaluacja i społeczeństwo*, [w:] E. Hałas (red.), *Rozumienie zmian społecznych*, TN KUL, Lublin 2001; J. Krzyszkowski,
2. S. Golinowska, *Europejski model socjalny i otwarta koordynacja polityki społecznej*, „Polityka Społeczna”, 2002, nr 11-12.
3. B. Szatur-Jaworska, *Wskaźniki skuteczności instytucji działających w sferze pomocy społecznej*, [w:] CRSS, *Opracowanie wskaźników i narzędzi ewaluacji dla oceny skuteczności pomocy społecznej. Raport z badań*, (mps), Aneks VII, Warszawa 1996;

MODUŁ nr 6

Wybrane zagadnienia prawne, ze szczególnym uwzględnieniem prawa administracyjnego, prawa pracy, prawa zamówień publicznych, prawa rodzinnego i prawa dotyczącego ochrony danych osobowych –30 godzin

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Ciepła H. Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego z komentarzem, Wyd. Prawnicze Lexis Nexis, 2010
2. Ereciński T. Apelacja w postępowaniu cywilnym, Wyd. Prawnicze Lexis Nexis, 2012
3. Prawo administracyjne. Zbiór przepisów, Wyd. Wolter Kluwer Polska, 2010
4. Nitecki S., Prawo do pomocy społecznej w polskim systemie prawnym, Wyd. Zakamycz, Kraków 2008
5. Zdiennicka-Kaczocha G. Kodeks pracy z komentarzem. Wyd. Sigma. 2013
6. Lamach-Rejowska M., Leszczyński Ł. Prawo zamówień publicznych. Praktyczny poradnik dla zamawiających i wykonawców. Wyd. Wolters Kluwer 2012

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Andrzejewski M., Prawo rodzinne i opiekuńcze., C.H. Beck, Warszawa 2005
2. Ciepła H., Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Wzory pism procesowych w sprawach rodzinnych i opiekuńczych z objaśnieniami, Wyd. LexisNexis Warszawa 2006
3. Dobkowski J., Organizacja i funkcjonowanie administracji publicznej, Olsztyn 2004
4. Nałęcz M., Prawo Pracy, C.H. Beck, Warszawa 2008
5. Prawo pracy. Kazusy i ćwiczenia, Wyd. LexisNexis, Warszawa 2011
6. Ura E., Ura E., Prawo administracyjne, Wyd. LexisNexis Warszawa 2006

Czasopisma:

1. Gazeta Prawna
2. Monitor Prawniczy
3. Edukacja Prawnicza

Strony www:

1. <http://www.prawo.fri.pl/>
2. <http://www.e-prawnik.pl/>
3. <http://www.prawnik-online.eu/>
4. <http://www.poradaprawna.pl/>
5. <http://www.medd.pl/>

MODUŁ nr 7

Wybrane zagadnienia z zakresu przepisów dotyczących pomocy społecznej i zabezpieczenia społecznego-15 godzin

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Sierpowska I., *Pomoc Społeczna w pytaniach i odpowiedziach* - Wolter Kluwer 2013.
2. Sierpowska I., *Ustawa o pomocy społecznej. Komentarz*, wyd.II – Wolters Kluwer 2009.
3. Maciejko W., Zborniak P., *Ustawa o pomocy społecznej. Komentarz*, wyd.IV – LexisNexis 2013.
4. Nitecki St., *Prawo do pomocy społecznej w polskim systemie prawnym*, Wolters Kluwer 2008.
5. Chrapek M., Łukasiewicz A., Słoma K., Szajda M., *Pomoc społeczna w pytaniach i odpowiedziach*, Infor Ekspert 2010.
6. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013r., poz.182 z późn. zm.) wraz z przepisami wykonawczymi – rozporządzeniami.
7. Ustawa z 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz.992 z późn. zm.) wraz z przepisami wykonawczymi – rozporządzeniami.

8. Ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013r., poz. 135 z późn. zm.) wraz z przepisami wykonawczymi – rozporządzeniami.
9. Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012r. poz. 1228 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. 2011.127.721 z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. 2009.153.1227 z późn. zm.).
13. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego(tj. Dz. U. 2013.267).

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Sierpowska I., *Pomoc społeczna jako administracja świadcząca. Studium administracyjnoprawne*, Wolters Kluwer 2012.
2. Bieźuński M., Bieźuński P., *Pomoc osobom uprawnionym do alimentów*, Wolters Kluwer 2009.
3. Pacud R., *Stosunki prawne ubezpieczenia emerytalnego*, Wolters Kluwer 2011.
4. Jaśkowska M., Wróbel A., *Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania administracyjnego System Informacji Prawnej LEX 2013.*

MODUŁ nr 8

Publiczne relacje, reklama społeczna i promocja działań w pomocy społecznej – public relations (PR) – 20 godz.

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Goldman M, Hoffacker G , *Współpraca z prasą i public relations*, Sic 2011
2. Szyszka M *Kształowanie wizerunku instytucji pomocy społecznej - Instytut Rozwoju Służb Społecznych* , publikacja w ramach projektu „ Koordynacja na rzecz aktywnej integracji ” w ramach działania 1.2 realizowanego przez CRZL i IRSS 2012
3. Tabernacka M, Szadok-Bratuń , *Public relations w sferze publicznej*, Lex & Wolters Kluwer business 2012

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Kammel T, *Jak występować publicznie... nie tylko w telewizji*, G&J Książki 2011
2. Flis J., *Samorządowe public relations*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2007
3. Golinowski J., *Dylematy wizerunku instytucji publicznej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR 2005
4. Murdoch A, *Komunikowanie w kryzysie. Jak ratować wizerunek firmy*. Poltex 2003
5. Olędzki J., *Public relations we współczesnym świecie, między służbą organizacji i społeczeństwu* , Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR 2011
6. Olędzki J., Tworzydło D, *Public relations. Znaczenie społeczne i kierunki rozwoju*, Wydawnictwo Naukowe 2010
7. Stasiuk-Krajewska K, *Etyka public relations. Konteksty, koncepcje, kontrowersje* Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego 2012

Przydatne strony www

www.ngo.pl

www.pomocspoleczna.ngo.pl

www.bezrobocie.org

www.ekonomiaspoleczna.pl

www.ops.pl

www.pracowniksocjalny.pl

www.dobrepraktyki.decdujmyrazem.pl

www.telewizjaobywatelska.org.pl

www.3sektor.tv

www.portalsamorzadowy.pl

www.zielonalinia.gov.pl

www.rowniwpracy.gov.pl

www.chcepomagac.org

MODUŁ nr 9

Mediacje i negocjacje w pomocy społecznej – 10 godzin

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Bieñkowska E., *Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich. Społeczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania konfliktów i Sporów przy Ministrze. Poradnik mediatora.*, Warszawa 2010

2. Bobrowicz.M. „Mediacja, jestem za, Warszawa 2008
  3. Gójska A., Mediacja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, C.H.Beck, 2007
  4. Gmurzyńska E., Morek R. „Mediacje. Teoria i praktyka, Wolters Kluwer Polska sp. z o.o. , Grudzień 2009
  5. Grzesiuk, L., Tryjarska B. „Jak pomagać sobie, rodzinie i innym, PWN Warszawa 1995
  6. Rękas A. (red), Czy tylko Sąd rozstrzygnie nasz spór? Mediacja i sądownictwo publiczne. Informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów., Warszawa 2010
  7. Sroka T. (red.), Jestem pokrzywdzony przestępstwem i co dalej? Informator dla pokrzywdzonych., Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2010
  8. Tabernacka M. „Negocjacje i mediacje w sferze publicznej, Wolters Kluwer Polska sp. z o.o. , Grudzień 2009
- Polecane strony www:
<http://www.mediacja.com/> – pierwsza polska strona dotycząca mediacji
<http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/mediacje/>

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Baczyński L., Sekrety skutecznych negocjacji, Złote myśli & Array, 2008
2. Cialdini R., Wywieranie wpływu na ludzi teoria i praktyka, GWP Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2011
3. Harwas Napierała B., Komunikacja interpersonalna w rodzinie, Wyd. Naukowe UAM, 2008
4. Matusiewicz K., Negocjacje i mediacje., Polskie Wyd. Ekonomiczne, 2010

MODUŁ nr 10

Stres i wypalenie zawodowe – 10 godzin

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Fengler, J. *Pomaganie mężczy – Wypalenie w pracy zawodowej*, Gdańsk 2000
2. Litzke, S.M., Schuh, H. *Stres, mobbing i wypalenie zawodowe*, Gdańsk 2007
3. Maslach, C., Leiter, M.P., *Prawda o wypaleniu zawodowym*, Warszawa 2011

Czasopisma

„Opieka, wychowanie, terapia”, czasopismo metodyczno-profilaktyczne

„Praca socjalna”, kwartalnik dla pracowników socjalnych

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Maslach C., *Wypalenie się: utrata troski o człowieka* [w:] Psychologia i życie. Zimbardo P. G., Ruch F. L. (red.), Warszawa 1994.
2. Szmagałski J., *Stres i wypalenie zawodowe pracowników socjalnych*. Warszawa 2008.
3. Sęk H., (red), *Wypalenia zawodowe. Przyczyny i zapobieganie*, Warszawa 2007

strony www.

www.tematy.info

http://ptps.ops.pl/kodeks_etyczny.htm

MODUŁ nr 11

Konsultacje dotyczące pracy dyplomowej wymaganej do uzyskania specjalizacji – 10 godzin

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Pilch T.: *Zasady badań pedagogicznych*. Wyd. Akademickie „Żak”, Warszawa 1998.
2. Zielińska I.: *Motodologiczne podstawy badań społecznych*. Wyd. Wszechnica Edukacyjna i Wydawnicza „Verbum”, Rypin 2008.
3. Łobocki M., Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych, Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2006.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Węglińska M.: *Jak pisać pracę magisterską – poradnik dla studentów*. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2005.

MODUŁ nr 12

Wizyty studyjne – hospitacje instytucji działających w obszarze pomocy społecznej – 10 godzin

LITERATURA PODSTAWOWA

- 1.Z. Tarkowski. Zarządzanie i organizacja pomocy Społecznej. Wyd. Fundacji Orator. 2008
- 2.Sierpowska I. Prawo pomocy Społecznej. Wyd. Wolters Kluwer. 2011

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- 1.T. Zbyrad. Domy Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych umysłowo. Wyd. Diecezjalne 2004
2. M. Lejzerowicz, I. Książkiewicz. Osoba z niepełnosprawnością, a instytucje pomocowe. Wyd. Gaskor 2012